

7. gyakorlat

Matematika A4
Vetier András kurzusa

2009. március 27.

1. Szórás

1. Az alábbi négy eset mindegyikében egy diszkrét eloszlású X valószínűségi változó eloszlását táblázatban adjuk meg. Mind az öt esetben adja meg X várható értékét, szórását és a várható értéktől vett abszolút eltérés várható értékét!

a)

x	0	1	2	3	4
$\mathbb{P}(x)$	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2

b)

x	5	6	7	8	9
$\mathbb{P}(x)$	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2

c)

x	0	10	20	30	40
$\mathbb{P}(x)$	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2

d)

x	2	12	22	32	42
$\mathbb{P}(x)$	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2

2. Két kockával dobva

- a) a nagyobbik számnak,
b) a dobott számok összegének,

mennyi a várható értéke és a szórása?

3. A diszkrét P eloszlás tagjai: $p(x) = \frac{x^2}{30}$ ($x=1,2,3,4$). Mennyi az eloszlás várható értéke? Szórása?
4. Legyen X egy dobókockával dobott szám. Mennyi X szórása? Mi a helyzet n oldalú "kocka" esetén?
5. A kockadobás értékét megszorozom 3-mal, és hozzáadok 5-öt. Mennyi az így kapott valószínűségi változó szórása?
6. Egy dobozból, amiben 4 piros és 6 fehér golyó van, visszatevés nélkül kihúzok 3 golyót. Jelölje X a kihúzott piros golyók számát! Mennyi X szórása?
7. Számítsuk ki az $f(x) = 2x$ ha $0 < x < 1$ sűrűségfüggvényt követő X valószínűségi változó valamely c értéktől vett átlagos eltérését ($\mathbb{E}(|X - c|)$), illetve c -től való négyzetes eltérés abszolút értékét ($\mathbb{E}((X - c)^2)$)! Mely c -re lesz az egyik, illetve a másik érték minimális?
8. Számítsuk ki az $[a, b]$ intervallumon vett egyenletes eloszlást követő X valószínűségi változó szórását és a várható értéktől vett átlagos abszolút eltérését! Melyik a nagyobb?
9. Számolja ki a $[0, 1]$ intervallumon vett egyenletes eloszlás
- a) harmadik

b) n -edik

momentumát.

10. Egy ismerőssel 7 órakor van találkozóm. Érkezése egyenletes eloszlású a 7 óra körül, öt perc szórással. Melyik az a legkorábbi időpont, amikorra ismerősünk biztosan megérkezik?
11. Határozza meg az alábbi X valószínűségi változók várható értékét, mediánját, szórását! (ahol RND - számítógép által generált - egyenletes eloszlású valószínűségi változót jelent 0 és 1 között):
- $X = 3RND$
  - $X = (-3)RND$
  - $X = 3RND + 7$
  - $X = RND^2$
  - $X = 3RND^2 + 5$
12. Az előző feladatban definiált X valószínűségi változók esetében mennyi az $Y = X^2$ valószínűségi változó várható értéke, mediánja, szórása?
13. Tegyük fel, hogy egy r -sugarú céltáblán a találat helye egyenletes eloszlású. A találatnak a középponttól való távolsága legyen X . Határozza meg X várható értékét, mediánját, szórását és a várható értéktől vett abszolút eltérés várható értékét!
14. A $[0, 1]$ intervallumon vett egyenletes eloszlás szerint és egymástól függetlenül kijelölünk 2 pontot. Mennyi a nagyság szerinti nagyobbik várható értéke, mediánja, szórása!
15. A $[0, 1]$ intervallumon vett egyenletes eloszlás szerint és egymástól függetlenül kijelölünk 3 pontot. Mennyi a nagyság szerinti
- legkisebb
  - középső
- várható értéke, mediánja, szórása!
16. Legyen $X = RND^2$. Az X valószínűségi változóra N kísérletet végzünk. A kísérleti eredmények: $X_1, X_2, \dots, X_N$. Hogyan válasszuk meg a c konstans, hogy nagy N esetén
- a kísérleti eredmények c -től való eltérései abszolút értékének
$$\frac{|X_1 - c| + |X_2 - c| + \dots + |X_N - c|}{N}$$
  - a kísérleti eredmények c -től való eltérései négyzetének
$$\frac{(X_1 - c)^2 + (X_2 - c)^2 + \dots + (X_N - c)^2}{N}$$
- átlaga várhatólag a legkisebb legyen?
17. Számolja ki az exponenciális eloszlás harmadik momentumát!
18. A medián fogalmának általánosításaként ismerkedjünk meg a kvantilis fogalmával! Egy eloszlás, illetve egy X valószínűségi változó p -kvantilisének nevezzük azt a c értéket, melyre teljesül, hogy a $(-\infty, c)$ intervallum valószínűsége p , a (c, ∞) intervallum valószínűsége $1 - p$. Számítsa ki az alábbi eloszlások, illetve valószínűségi változók 0, 25-, 0, 75-, illetve tetszőleges p -re a p -kvantiliseit:
- egyenletes eloszlás
  - $X = RND^2$
  - exponenciális eloszlás